Stev. 260 Posamezna številka 20 stotink V Trstu, v četrtek 16. decembra 1920 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLV

izhaja — Izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Neinkrirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Gr... Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina: ... na mesec L. 6.— leta L. 32.— in celo leto L. 60.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 1...

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Otvoritev jugoslovenske ustavodajne skupščine

BELGRAD, 12. Seja ustavodajne skupščine se je začela ob desetih. Vse lože so bile prenapolnjene, v novinarskih ložah pa je bila prava gneča. V dvorani so bila poslanska mesta večinoma zasedena. Skrajno levico so zasedli komunisti, ki so okrasili svoje prei z rdečimi kokardami. Poleg njih so sedeli poslanci zemljeradničke in seljačke stranke, dalje v sredini na enem krilu levice in na enem krilu desnice pa so zavzeli mesto demokrati, potem pa radikalci, dočim so skrajno desnico okupirali socijalisti in Jugoslovenski klub, ker niso imeli mesta na levici. Za radikalci je sedelo sedem poslancev bosanskih težakov. Muslimanska stranka je zavzela mesta v sredini za demokrati. Med demokrati in seljaki so sedeli republikanci.

Od prisotnih poslancev je prvi izpregovoril dr. Milan Rojc: Gospoda poslanci! Po predpisu poslovnika se mora izvoliti začasni predsednik po starosti. Dovoljujem si predlagati gg. poslancem g. Nikolaja Pašića za začasnega predsednika. (Burni živio klici in ploskanje).

Nikola Pašić: Gospodje poslanci! Zahvaljujoč se Vašemu zaupanju in Bogu, ko zavzamem to značilno mesto, Vas prosim, da mi dovolite, da pri tej priliki izpregovorim nekoliko besed. Gospoda poslanci! V zgodovini našega troimenskega naroda ni bilo značilnejšega in večjega zgodovinskega momenta, kakor je ta, v katerem se nahajamo sedaj. Naš narod je po svojih poslancih pozvan, da utrdi temelje naše bodoče države in da zavaruje vsa politična in državljanska prava, prava našega troimenskega naroda brez razlike na vse državljane, ki živijo v naši domovini. Naša mila domovina je dolgo let živela vključena v druge države, služila je tudi gospodi in delala za tuje narode. Sedaj je, hvala Bogu, preliti kri in pomoči naših zavezникov osvobojena ter zedinjena. (Burno ploskanje in živio-klici). Usoda naše bodoče države in našega naroda je postavljena v Vaše roke. Ako jo bomo vodili umno in po izkušnjah zgodovine, bomo mogli najti pot našega napredka in razvitka, pot, ki nas bo hitro dovedla v vrsto najnaprednejših narodov, ki bo brzo ustvarila svobodo in blagostanje v našem narodu. To delo je dosti težko, ako pa bo dobra volja pri nas vseh, da ustvarimo osnovo, ki bo nudila možnost razvitka vseh naših sodržavljanov, potem bomo ta posel lahko izvršili, ako nas bo vodila blagost in izkušnja, ako bomo strpljivi in složni z vsemi našimi brati. Gospodje poslanci! Mislim, da bo naš troimeni narod, ki je toliko pretrpel, porabil ta moment, ko je usoda v njegovih rokah, da bomo ustvarili državo, državo, ki bo popolnoma zadovoljevala naš narod in vse narodne narode, ki bo zadovoljila naše zavezniške in da bomo vlili strah onim, ki mislijo, da nas bodo razkrojili. (Ploskanje). V tem imenu želim konstituanti srečno delo in slavo. Po poslovniku je treba, da izberete štiri tajnike. (Čujeju se glasovi: Kandidirajte jih vi!) Prosim Vas, da poslušate njih imena. Jaz vseh niti ne poznam, prosti pa sem poslance, da mi navedejo imena onih naših drugov, ki so najmlajši med nami. Imenujem gospoda Nikola Perića, dr. Svetoslava Mijatovića, Borislava Stebljanina in Vladimirja Pušenjaka. (Izvoljeni tajniki zavzamejo takoj svoja mesta). Gospodje poslanci! Po členu I. začasnega poslovnika prosim gg. poslance, da oni, ki imajo svoja pooblastila, izročijo ta pooblastila predsedništvu. Potrudil sem se tudi, da sem dobil izpisek, ki je predpisan. Ko bodo gg. poslanci izročili svoja pooblastila in ko bom videl, koliko jih je prišlo, bom odredil prihodnjo sejo za jutri ob šestnajstih. Prosim gg. poslance, ki imajo pooblastila, da jih izročijo predsedništvu. (Poslanci izročijo svoja pooblastila predsedništvu). Oni gg. poslanci, ki niso mogli izročiti pooblastil, naj jih izvolijo oddati tajnikom. Sedaj zaključim sejo in odrejam prihodnjo za jutri ob šestnajstih. Prosim gg. poslance, da pridejo vsi na sejo. (Burni živio-klici). (Poslanec Večeslav Vilder: Živela Jugoslavija! poslanci komunistične stranke: Živela sovjetska republika!)

Seja, ki je potekla popolnoma mirno, je bila zaključena ob pol 11. uri dopoldne.

Po seji se je vršila svečana služba božja. Na jutrišnji seji se bode volil verifikacijski odsek.

Voditelji strank so se danes pogajali glede skupne liste verifikacijskega odbora. Mnogo upanja je, da bo došlo do sporazuma. Ako skupine skupščine ne sestavijo skupne liste, se bodo vršile volitve verifikacijskega odbora potom tajnega glasovanja po načelih bivše narodne skupščine, po katerih so se vršile tudi volitve v konstituanto. Vsaka organizirana skupina z najmanj 10 poslanci more predložiti svojo kandidatno listo. Verifikacijski odbor mora biti s svojim delom gotov najdalje v sedmih dneh.

Klubi so ako konšnoveljavno sklepali glede priseganja. Za sedaj je gotovo, da bodo prisegli radikalci, demokrati, poslanci zemljoradničke stranke, jugoslovenska muslimanska organizacija in soc. demokrati.

LAGINJA IN KOROŠEC ODSTOPILA

BELGRAD, 13. Sobotne seje ministrskega sveta se je udeležil tudi hrvatski ban dr. Laginja. Ob tej priložnosti je dr. Laginja predložil svojo demisijo, ki je bila sprejeta.

Tudi minister železnic dr. Korošec je predložil svojo demisijo, ker se njegov klub ne strinja s pravilnikom za delovanje ustavodajne skupščine, ki predpisuje prisego zvestobe kralju, državi in narodnemu edinstvu. Njegov odstop si naredil begvekakega vtiska v parlamentarnih krogih, ker šteje njegova stranka samo 23 poslancev. Dva ministra Hrvatske zajednice Drinković in Kovačević sta izjavila, da bosta podpisala pravilnik za konstituanto.

RADIĆEVCI SO OSTALI DOMA

BELGRAD, 13. Včeraj se je vršila otvoritev jugoslovenske ustavodajne skupščine, sestavljene od zastopnikov, izvoljenih v minulih volitvah. Ker ni poslopje skupščine še dogotovljeno, se je ustavodajna skupština sestala v dvorani bivše konjeniške vojašnice. Prisotni so bili zastopniki vseh strank, razen Radićevcev, ki se še niso odločili za skupno delo, a se bodo, kakor vse kaže, kmalu odločili, kajti v njihovih vrstah se že kaže veliko nezadovoljstvo zaradi neizvršenih obljub. Radić je namreč obljubil svojim pristašem vse mogoče in nemogoče in jim tako zmešal pojme, da pravzaprav sami ne vedo, kaj hočejo. Tako so izjavljali po zborovanju njegove stranke v Zagrebu nekateri kmetje, Radićevi pristaši, da imajo sedaj že republiko, da ne vedo pa, kdo jim bo... kralji Stoer pa bo Radićeva stranka gotovo kmalu uvidela, da mora začeti z realno politiko, ali pa prenehati kot stranka.

Razpoloženje v Jugoslaviji napram Italiji

»Slovenski Narod« poroča, da se je sotrudnik tržaškega »Piccola« minolega meseca mudil v Jugoslaviji, da se na licu mesta uveri o razpoloženju. Posetil je Ljubljano, Zagreb in Belgrad. Prišel je z uverjenjem, da bo odslej možno prijateljsko občevanje med Italijani in Jugosloveni. Ali že v Ljubljani je doživel razočaranje, ko so mu povedali, da o prijateljskih odnošajih ne more biti govora, ker je jugoslovenska duša preglobоko užaljena.

Slično se mu je dogodilo tudi v Zagrebu. Za medsebojno zbližanje obstoje velike težkoče, ker ni v Rapallski pogodbi nikake točke v prilog Jugoslovenom, ki bodo priključeni k Italiji. Ovira je tudi v Reškem vprašanju, ker je Reka neobhodno potrebna za gospodarsko življenje Jugoslavije.

V Belgradu pa mu je rekla neka visoka oseba: »Nahajamo se v dvojnem duševnem razpoloženju. Na eni strani je narodovo razpoloženje, na drugi pa resen pretres pri možeh, ki nosijo svojo glavo na ramenih.« Oni visoki politik je rekel Nordiu, da vlada mora misliti na to, da odpravi sovražnosti proti Rapallski pogodbi. Nordio je vprašal: Ali se vam to posreči? Srbski politik na to: »To bo bolj odvisno od vas, nego od nas. Bodočnost naših odnošajev se nahaja v vaših rokah in ne v naših. Vse je odvisno od tega, kako rešite reško vprašanje in kako boste postopali z Jugoslovani, ki so ostali z vami! Veselim pa se, da smo nastopili dobro pot. Normalno življenje mora priti zopet v svoj tir. Začetek bo težak, ali skupni visoki interesi nas silijo, da odstranimo vse ovire. Z dobro voljo in prijateljskim srcem se reši vsako vprašanje.«

»Slov. Narod« dostavlja: Razpoloženje v Jugoslaviji napram Italiji je v bistvu povsod enako, samo drugačen je bil način pojave tega razpoloženja. Ako bo Italija hotela res dobrih razmer z nami, bo morala prav korenito izpremeniti svojo dosedanjo politiko napram nam!!

Spomenik Viljema II. v Kasovicah razstreljen

KATOVICE, 14. Včeraj se neznanci razstrelili spomenik Viljema II. Pok je bil tako silen, da so razpočile šipe na oknih bližnjih hiš.

REKA

RIM, 15. Vkljub vsem grozotam, ki jih počenja D'Annunzijevo vojaštvo na Reki in po drugih po njem zasedenih krajih, je D'Annunzijevo časopisje vendar znalo prepričati velik del italijanske javnosti in tudi nekoliko inozemske javnosti, da vlada na Reki sam nebeški raj in da so reški legijonarji najbolj nedolžni angeljčki. Ime Reka je dobilo za tiste, ki ne vedo, kaj se na Reki godi, pomen največje idealnosti. Italijani so sploh mojstri v zavijanju resnice, toda D'Annunzijo je v tem oziru med njimi prvi. O preganjanju jugoslovenskega prebivalstva ni treba posebej govoriti. Naj zadostuje dejstvo, da je skoraj vse jugoslovensko prebivalstvo na Reki moralo zbežati s svojih domov in da se sedaj po jugoslovenskih zapuščenih domovih šopirijo pritepenci iz Italije in D'Annunzijevi legijonarji. Kdor ni mogel zbežati, živi sedaj pod najhujšim terorjem.

Isto metode, ki so se porabile na Reki, se rabijo sedaj tudi na nesrečnem Rabu in Krku. Jugoslovenski otroci se s silo genijo v italijanske šole in kdor koli se upa upirati se nasilju D'Annunzijevih legijonarjev, tudi samo z besedo, tvega nevarnost, da ga pretepajo in odvedejo v zapore na Reko. Na tak način se hoče nesrečno prebivalstvo prisiliti, da se izjavi za priključitev k reški državi oziroma k Italiji.

Da se more dobiti prava slika o grozotah, ki se počenjajo v imenu Italije v krajih, zasedenih po D'Annunziju, naj zadostuje ta obupni klic, ki ga je naslovila na pošteni del italijanske javnosti italijanska (!) »Reška narodna zveza«:

»Podpisani reški meščani — pravi oklic, naslovljen na italijanske liste — prosijo gostoljubnosti za ta topli poziv, ki ga mi, Rečani pošiljamo poštenim ljudem vseh strank. Ko je prišel Gabriele D'Annunzio v naše mesto, smo ga sprejeli kot osvoboditelja in smo ponudili v materijalnem in moralnem oziru vse, kar more dati en narod. On, domnevni osvoboditelj, je prekoračil vse meje, poteptal je v blato našo meščansko čast, onečastil nas je pred svetom s svojim gusarjenjem po morju in nam vzel ono malo svobode, ki nam je niso bili zanikali v onih dveh tednih zasedbe niti Jugosloveni. To so dejstva, ki se lahko dokažejo in ne morda prazne besede, čeravno zelo poetične, kakor one v navadnih govorih samoizvoljenega »Poveljnika«. Ognjusnosti in nesramnosti, ki jih vsak dan počenjajo naš tiran in njegovi janičarji, so brezštevilne. Onečaščenja žensk, roparstva, cestna razbojništva, vsakovrstna nasilja proti neoboroženim meščanom so na dnevnem redu, in naša kvestura mora molčati, ker krivci takih dejanj so vedno legijonarski arditi. Velikokrat so policijski agenti aretirali arditе, ki so jih zasačili pri zločinskih dejanjih, toda morali so jih izpustiti po posredovanju vojaške policije.

Vsaka poštena komisija, ki ni prežeta v dobri ali slabi veri, z oboževanjem našega tlačitelja, bi lahko ugotovila, da govorimo resnico. D'Annunzijevi junaki so počeli in počenjajo dan na dan najhujše zločine in terorizirajo z orožjem meščanstvo.«

Oklic našteva nato nekatere zločine, počete s strani D'Annunzijevih legijonarjev, kakor napad na mestnega svetnika Hanibala Blana, ropе v Drenovi, umor Torrette, plenitev v »Caffè Borsa« itd. in nadaljuje:

»Moglo bi se nam odgovoriti, da je lahko pomešanih med legijonarji nekoliko lopovov, ki izkoriščajo izredne razmere za počenjanje svojih grdih dejanj. To je res. Toda mi govorimo o »zakonitih zločinstvih«, to je onih, ki jih je ustvaril D'Annunzio nam v škodo.

Evo enega klasičnega primera:

Dne 30. m. m. ob 18'30, ko je bil Korzo poln ljudi, sta bila brutalno napadena pred slaščičarno San Giorgio dva meščana od skupine legijonarjev, ker sta izrazila mnenje, »da imajo Rečani pravico zapovedati v svoji hiši«. Enega napadenih meščanov je takoj aretirala patrula vojaške policije a proti drugemu, ki je zbežal, je bil izstreljen strel iz pištole, ki ga je prisilil, da se je vdal. Cesa sta bila obdolžena ta dva Rečana? Omalovaževanja zmage...

Vojaški zapori so polni reških meščanov, ki ječo tam že velik očasa. Niso to Jugosloveni (... ker so bili izgnani. Pr. ur.), temveč Italijani in bivši legijonarji, ki so odklonili v dobro Reke in Italije zahtevo, da bi postali krvniki svojega mesta. Usoda teh nesrečnikov je strašna. Poročnik Palmieri, najognusnejši »birič«, ki se je kedaj nahajal v našem mestu, izliva svoje okrutnosti na te naše nesrečne meščane. Ta krvnik najprej živinski pretepa vsakega aretiranega meščana in ga nato vrže v kako gnusno celico. Te stvari ve vse mesto, toda nihče ne protestira, ker bombe in bodala svetujejo vsakemu previdnost.

Kakšno je soglasno razpoloženje mesta, lahko vidi vsak, ki pride samo za en dan v naše mesto; vidi to tudi D'Annunzio, toda kot pravi samosilnik se prav malo zato briga. On noče svobodnega ljudskega glasovanja, ker njegov izid bi pomenil njegov izgon z Reke; D'Annunzio razpušča »Narodni svet, ker kaže drugačne tendence, nego so njegove; poziva druhal arditov in histeričnih žensk, da brez usmiljenja nastopajo proti notranjim sovražnikom, to je vsem meščanskim strankam, izvzemši »bojevniško zvezo«, ki je sestavljena od legijonarjev, ki niso Rečani. Dosti je, če se čita oni odstavek govora minule nedelje, kjer D'Annunzio govori o notranjih sovražnikih, da se človek prepriča o zločinski norosti človeka, ki je vrgel eno celo mesto v bedo, ki je je prevaril in osramotil.

Toda on, polubog, ne sliši bolestnega in ogorčenga klicanja reškega naroda, ki ga preklinja; on zbira svoje biriče, jih oblači v civilno obleko (to se more ugotoviti ob času izhoda legijonarjev iz vojašnic); plača v propagandne svrhe (to je bilo dokazano) na stotine žensk, katerim so dali Rečani lepo ime »pohabljenke«, in si je zagotovil »alala« »Vedette«, edinega »koncesijoniranega« lista »La voce del popolo« in drugi njemu nasprotni listi so bili prepovedani. Tako je farsa popolna in kdor pride na Reko — recimo slučajno kaka komisija poslancev — ugotovi, da je reško prebivalstvo nerazrešljivo in soglasno vezano na svojega poveljnika.

Naša potrpežljivost je dosegla vrhunec. Čas je, da se stvari naredi konec. Mi Rečani vseh strank hočemo, zahtevamo:

1. da se takoj svobodno izrazi prava volja meščanov potom plebiscita, da se že pred tem odstranijo legijonarji, in da se plebiscit izvrši ob vladanju popolne svobode in javnega miru.

Po plebiscitu bo videl človek, obdan od biričev in poognušen vsled grde ijubezni s svojimi priležnicami, ki se upa rogati lakoti in bedi Rečanov, ta človek bo videl po plebiscitu materijalno udejstvitev svojega lastnega gesla: »Kdor Reko čuli, bo od Reke pognil«.

Za reško »Narodno Zvezo« podpisan »Scrobogna.«

Rusi uradno priznali armensko neodvisnost

PARIZ, 15. Agenciji Havas poročajo iz Carigrada: Po poročilih, ki prihajajo iz Bakua, so se po zaključitvi miru med Armenijo in turškimi nacijonalisti začele v Erivanu pogajanja v svrho določitve armenskih mej. Po zaključitvi miru z Armenijo in Anatolijo so se vršile velike slavnosti. Moskovska vlada poroča uradno, da odobrava neodvisnost Armenije in da bo branila armenske interese.

Mesto Cork skoraj popolnoma zgorelo

LONDON, 15. Namera angleške vlade, da s silo zatre irski upor, je imela za posledico strahovite dogodke. Proglasitev prekega soda v raznih grofijah je sinfajnovce razkačila do skrajnosti.

Upor se širi in je zavzel, posebno v corški grofiji naravnost strahovite dimenzije. Mesto Cork je v plamenu, ki se razširja na vznemirjajoč način v okolico. Popolnoma zgorela je mestna palača, slavna knjižnica Carnegie in mnogo drugih privatnih poslopij. Požar spremljajo zaporedne eksplozije, ki povzročajo nepopisno paniko med prebivalstvom, katero v brezmejnem strahu išče izhoda iz te grozne situacije. Gasenje je otežkočeno vsled odpora revolucijonarcev. Veliko je število mrtvih in na stotine je ranjencev. Škoda se ceni na milijone funtov šterlingov. Neka stotnija angleških vojakov, ki je prihajala na mesto požarju, je padla v zasedo sinfajnovcev. Večina vojakov je bila ubita in razorožena.

Vse vesti o teh grozotah v Corku prihajajo iz Dublina, kjer se zbirajo begunci, ki so vsi prepadeni. Begunci pripovedujejo, da je mesto popolnoma uničeno, kakor po silnem potresu ali obstreljevanju: Nad 300 hiš je že popolnoma razdejanih. Zdi se, da je najprej začela goreti mestna palača. Zažigalci so vdrli s smokresi v roki v poslopje, odkoder so izgnali gasilce in straže in nato polili tla s petrolejem ter zažgali pohištvo in druge zgorljive predmete. Požar se je z neverjetno naglico razširil na bližnja poslopja, čemur je veliko pomagalo metanje vžigalnih bomb. Pozneje se je začelo plenjenje po raznih trgovinah in zasebnih hišah.

Kdo so pravzaprav zažigalci, se prav ne ve, toda zelo značilno je dejstvo, da je neki list v petek prinesel vest, da se bo od 10. ure dalje vsako uro razdejalo eno poslopje in ustrelil en upornik, če ne bo do tega časa osvobojen eden »Agamov«, ki je izginil pred nekoliko dnevi. Vest, ki je končala z besedami: »Bog ohrani kralja!« so prinesli v uredništvo lista oboroženi možje, ki so točno naznačili obliko črk in prostor, kjer se mora vest objaviti. Smatra se, da je to požiganje represalija.

Snoči se je vršila o tem dogodku razprava v dolnji zbornici. Vlada je izjavila, da bo dala uvesti strogo preiskavo, da pa že sedaj izključuje možnost, da bi bili povzročili požar vojaki, čeravno je res, da je bilo zažganih nekoliko hiš, iz katerih se je streljalo na vojaštvo.

Podtajnik za Irsko je izjavil, da je bilo požiganje organizirano zelo skrbno, kar bi pri vojakih ne bilo mogoče, in da so se uporabljale vžigalne granate, s katerimi ne razpolagajo vojaki, pač pa sinfajnovci.

Strahote meščanske vojne na Irskem

LONDON, 15. Položaj na Irskem se poostruje bolj in bolj. Sinfajnovci postopajo najbolj okrutno medtem v odgovor rabi angleška policija najbolj okrutne represalije. Ves »zeleni otok« je v plamenu. Policija je v mestu Cork zažgala z bombami najbogatejše dele mesta. Dosedaj je zgorela skoraj polovica središča mesta Cork. Število požganih in uničenih hiš znaša nad tisto. Dogajajo se odvratni prizori, tatvine in plenjenja. Več oseb, zasačenih pri ropanju, je bilo na mestu ustreljenih. V noči so bile napadene zavratno angleške patrule, vnela se je bitka, ki je trajala pet ur. Bilo je več mrtvih in ranjenih. Po napadu je bilo ponovno sežganih več hiš.

Dogodki v Corku so razpršili zadnje upe na kako mirno rešitev angleško-irskega spora.

Fenijanci so ponovili potom svojih zastopnikov, da je mogoč samo en mir: mir, ki bo imel za podlago odcepitev od zedinjenega kraljestva in popolno neodvisnost Irske. Ker pa angleška vlada odločno odklanja te pogoje, bo vojna med obema strankama trajala do skrajnosti.

Avtonomija Irski

LONDON, 15. Zbornica lordov je v tretjem čitanju odobrila zakon o avtonomiji Irske.

Od Berolina do Aten in — Belgrada

André Cheradame, ta znani francoski poznavalec našega juga, je poslal iz Bukarešta »Matinu« kaj interesanten članek, v katerem opisuje razmere na Vzhodu. In to na podlagi informacij, ki jih je dobil v Grški in po drugih središčih balkanskih držav. Sedaj se nahaja v Bukarešti in pravi, da je na izvrstnem mestu za proučevanja, kjer se morejo nabirati sodbe o velikih dogodkih, ki se pripravljajo.

Najprej se bavi z vzroki Venizelosovega padca ter pravi, da tudi pogreške na upravi nekaterih njegovih ministrov in podaljšanje mobilizacije ne bi bile mogle preprečiti Venizelosove zmage, da se ni dogodilo sledče: G. Venizelos, lojalen do skrajnosti, je bil strašno ogorčen, ker so ga krivično obtožili, da je tiran. Zadet v živo je storil to pogreško, da je dovolil povratek Gunarisa v Grško, ki je bil okrivljen radi veleizdaje in ki je predal trdnjavo Rupel Bolgarom. Ta neprevidnost je tako ojačila nemško organizacijo, ki ji je Gunaris že leta slepo sredstvo, in tako so se pojavile sile, ki so se zbirale na skrivnem. Dovolj je en sam gram, da se prevrže ravnotežje na tehtnici. V grški aferi tvori ta gram pangermanska organizacija. Konstantinizem je bil le plašč za akcijo. Agenti in pripravljeni denar so bili tu in Gunaris je mogel po svojem povratku uvesti besno opozicijo, ki je v nekoliko dneh strašno poslabšala nezadovoljstva, ki so se mogla naperjati proti Venizelosu in ki brez tega pretiravanja ne bi bila mogla igrati odločilne vloge. Ta udarec se je pripravljal dolgo časa in govorilo se je, da vspe proti Venizelosu ta ali oni način.

Cheradame omenja zaroke Konstantinovega sina z romunsko princezo in grške princeze z romunskim prestolonaslednikom Karlom, ter navdušenja, kakor je romunski vladni list slavil to zvezo s »kraljevsko rodbino v Grški«. Ti zaroki po padcu Venizelosovem kažete, da so se te stvari dolgo pripravljale med tema nemškima dinastijama! Kar se tiče Turkov, ki jih upravlja Berolin preko Enver-paše, so ti že dolgo čakali, da Venizelos izgine vsled katerega koli postopka. Zato so vse dosedaj odklanjali ratifikacijo dogovora v Sevresu, dobro vedoč, da se čim Venizelos pade, ta pogodba ne bo mogla izvesti.

Dalje pripoveduje Cheradame: Najbistvenejši rezultat zavezniške zmage je ustvaritev Poljske, Čehoslavije, Velike Romunske, Jugoslavije in Venizelosove Grške, ki so se mogle konstituirati kot direktne, ali indirektne naslednice po zlomu Avstro-Ogrske, radi katere je Nemčija napovedala vojno. Pangermanizem proklinja te države tudi zato, ker njihova konsolidacija, njihova stvarna neodvisnost ne le da definitivno onemogoča berolinski načrt o svetovnem gospodstvu, marveč morejo prisiliti k miru tudi Nemčijo, obkoljeno od Francije in Belgije s 130 milijoni uvorjenih antigermanistov. Iz teh razlogov si prizadevajo pangermanisti od premirja sem, da bi te državo usužnjili ali uničili. Mina, ki je vrgla v zrak Venizelosovo Grško naj bi povzročila še celo vrsto eksplozij poprej, nego pride v zmešnjavo vsa Srednja Evropa. Čim bodo uničene pogodbe v Sevresu, Trianonu in Saint Germainu, bo jasno, da bo Versailleski mir nemožen. Obupno bi bilo, ako bi se udajali iluzijam. Naj bo vladar v Grški kakršen si bodi, zamena Venizelosa z Gunarisi Streiti in Dusmanisi pomenja obnovljenje nemškega vpliva v Atenah s teritorijalnim skrčenjem Grške.

Grki so napadani od Turkov v Mali Aziji, a od Bolgaro-Turkov v Traciji. Istočasno imam razloga, da verujem, da si Italijani in Bolgari prizadevalo, da bi nagnali Srbe proti Solunu, da bi jih angažirali na jugu. Verjetno je, da ta dejstva koincidirajo z akcijo drugih elementov splošnih nemških manevrov, to je z nastopanjem boljševikov na vračanju iz Krima proti Besarabiji. Morem trditi, da so v Bukarešti z vsakim dnem boli v skrbeh radi te eventualnosti. Z druge strani koncentrirajo Nemci svoje čete v Litvi, a boljševiki pripravljajo zimsko vojno, da izkoristijo zimsko vreme. Poljski grozi torej nov napad. Vsem tem operacijam je namen, da izolirajo Čehoslavijo in Jugoslavijo ter da ju potisnejo v obnemoglost. Končni cilj vseh teh akcij je ustvaritev Srednje Evrope z nemško hegemonijo. Zato hočejo po vrsti uničiti vse mirovne pogodbe. V Franciji moraio računati z ozko zvezo med vsemi tremi pogodbami, kakor tudi s tem, da bi uničenje prvih dveh pogodb potegnilo za seboj tudi uničenje tretje. Vse te akcije so v Berolinu izvrstno pripravljene in uporabljajo se potrebna sredstva v potrebnih momentih. Zato treba v prvi vrsti uničiti pangermansko organizacijo, ki je splošni vzrok nesigurnosti v Evropi, in, če se to ne zgodi, stali bomo pred novo katastrofo.

Stavka državnih nameščencev

Stavka državnih uradnikov in uslužbencev traja še vedno. V torek se je vršil v gledališču Fenice tretji shod, ki je izpadel impozantnejše nego prva dva, ker se gibanje širi. Shod se je otvoril ob 11 uri. Prvi je govoril tajnik Delavske zbornice Salvadori, ki je poročal o razgovoru, ki ga je imel v torek predpoldne s komisarjem Mosconijem. V ponedeljek zvečer so bili namreč krožili glasovi, da je vlada baje pripravljena pogajati se, in to da ga je bilo napotilo h komisarju, kateri pa ne samo, da ni stavil nobenega konkretnega predloga, temveč celo vprašal govornika, nima li morda on v imenu nameščencev kaj predlagati. Nato da je opozoril komisarja na to, da so bile zahteve zborovalcev predložene že 2. decembra in da se z vsakim dnem le množe. Razgovor s komisarjem ni torej spremenil položaja v ničemer, in stoje stvari danes ravno tako, kakor so stale v nedeljo. Dalje pravi govornik, da se ne smejo prizadeti zanašati niti na

obljube s strani vlade, niti na njene častne besede. Pogajali se bomo samo, je rekel, na podlagi resnih in konkretnih predlogov, in zahtevamo podpise.

Nato naznani predsednik, da so se pridružili stavki tudi nameščenci glavnih skladišč. Naslednji govornik Spazzali obsoja način vlade, katera hoče ugnati stavkujoče z grožnjami. Pri tem da se poslužuje dveh krumirjev, enega, ki je klečeplazil že pod avstrijsko vlado, in enega viteza-stavkokaza Italijana, viteza Angelottija, vrlega Piccolovega sotrudnika in dopisnika »Epoce«. Italijanski dodeljeni nameščenec Lisa priporoveduje podrobnosti o dogodkih, ki so se odigrali na glavni pošti, kjer je ostalo 13 stavkujočih nameščencev 20 ur pri aparatih in s tem preprečilo, da bi zasedli stavkokazi njihova mesta. Izreka zato priznanje neustrašenim in vstrajnim sobojevnikom in predlaga dnevni red, s katerim se državni nameščenci Julijske Benečije obvežejo, da bodo nadaljevali boj, ako bi se uporabljale proti omerjenim 13 nameščencem represalije. Dnevni red je bil sprejet z burnim odobravanjem. Nato se oglasi k besedi Passigli, ki pravi v začetku svojega govora, da se je zatekla vlada k 42 cm možnarjem, in da na eni strani ponuja, na drugi pa grozi. Pripoveduje, da je nameraval komisar Mosconi razposlati vsem okrožnico, da mu pa je bilo to nemogoče iz tehničnih vzrokov, iz vzroka stavke. Zato, da se je odločil govoriti s stavkujočimi potom tiska. Veliko smeha je izzvala govornikova ugotovitev, da rabi vlada po tolikem času še dva meseca, da ugotovi, so li ti nameščenci italijanski državni nameščenci ali ne. Dosedaj, pravi govornik, ni hotela vlada v tem pogledu ničesar konkretnega udejstviti, temveč je hotela, da ostane vse nejasno, da je lahko postopala z nameščenci sedaj po avstrijskih, sedaj po italijanskih predpisih, kakor ji je pač bolje kazalo. Govornik opozarja vlado, da državni nameščenci niso več hlapci, da so svobodni delavci, in da se ne bodo dali ugnati z grožnjami od vlade, ki je na napačni poti, ako misli, da se bo dalo na ta način kaj doseči.

Prečitajo se spodbuje in voščila k dobremu uspehu, ki jih pošiljata društvo nameščencev pri združenju zavarovalnic in društvo obrtnih nameščencev, konečno naznanilo odbora goriških poštnih in brzojavnih nameščencev, da so se pridružili stavki. Nato se je shod zaključil.

* * *

Z uradne strani smo naprošeni, da objavimo: Pričenši s 16. t. m. se bodo v veži poštne palače razdeljevala navadna privatna pisma, kakor tudi ekspresna in zastale brzojavke, in sicer 16. t. m. od 14 do 17. Imenovana korespondenca se ima zahtevati na podlagi začetnih črk naslovljene ulice ali trga in se mora predložiti kakršenkoli dokument v svrho osebne identifikacije. V nasledniih dneh se bo vršilo razdelievanie od 9 do 12 in od 14 do 17. Kar se tiče oddaje navadnih pisem, se občinstvo opozarja, da bodo ekspedirana samo pisma, ki so oddana na glavni pošti in na južnem ali državnem kolodvoru. Od nuinih privatnih brzojavk se bodo zaenkrat sprejemale samo take, ki vsebujejo vesti o bolezni ali smrti. Nadalini zboliški, ki se bodo mogli udeistviti, se bodo naznanili javnosti v nadaljnih objavah.

Domače vesti

Smrtna kosa. Udarec za udarcem zadevlje rodbino Mankočevo. Še se ni prav zgrnila zemlja nad krsto gospe vdove Margreiterjeve, sestre gospice Milke in gg. Ivana in Jakoba Mankoča, že nam prihaja vest, da je predvčerajšnjim ob 7. uri zvečer v bolnišnici pri Sv. Mariji Magdaleni po dolgi in mučni bolezni preminul gospod **Makso Knavs**, major v p. in nečak Monkočevih. Pokojnik je bil svoječasno državni uradnik v Trstu, a si je potem izvolil vojaški stan. Ali toliko v uradniški kolikor v častniški uniformi, je ostajal blaga duša in kremenit naroden značaj, kakor je pač pri Mankočevih samoobsebi umevno. Užaloščeni družini izrekamo iskreno sočutje v imenu vse slovenske družbe tržaške. Dobri Makzo — pa počivaj v miru! Pogreb se bo vršil danes, dne 16. t. m. ob 15. uri popoldne iz bolnišnice pri Sv. Mariji Magdaleni.

Milan Pikl. Nedavno je bil izključen iz našega uredništva reporter Milan Pikl, ker se je izkazalo, da je **nezanesljiv in da kot tak ne spada med nas.** Ker pa smo čuli, da se — vklub temu, da je vrnil legitimacijo, ki jo je dobil svoječasno od nas — izdaja za člana našega uredništva, opozarjamo na gornje ugotovitev. — V ki. 98. »Dela« štiamo, da se Milan Pikl neupravičeno izdaja tudi za reporterja »Dela« in da je v najožji zvezi s fašisti. Oboje bodi tu omenjeno, dasi nimamo niti z uredništvom lista »Dela« niti s fašisti nič skupnega.

Odmevi nekega incidenta. Pod tem — nedolžnim naslovom poroča »Piccolo«, da je znani dogodek na Miklavževem večeru v dvorani Tartini srečno in povoljno rešen. To zadovoljstvo »Piccolovo« pa je kaj čudnega izvora, preznačilnega za duševnost, moralo in logiko teh ljudi. »Incidente da je povoljno rešen: 1.) ker se je ugotovilo, da so bili napadalci v zmoti, ker so menili, da je to — slovenska slavnost; kajti ono zabavo je priredila češko-slovenska kolonija in so se je udeležili: osobje konzulata, častniki in nameščenci pri čeških bankah in podjetjih; 2.) čim so se »mladeniči«, vstopivši v dvorano, prepričali o naravi zabave, so videli, da ta nima nobenega ofenzivnega značaja za narodni čut mesta, vsled česar so se tudi opravičevali napram prirediteljem radi tega »nesporazumljenja«. Na to pravi »Piccolo«: »Incident, ki se je povoljno rešil, pa je imel neki žurnalistični privesek, ki pa se je tudi zadovoljivo rešil. Cav. Filipu Manera, ravnatelju konservatorija Tartini — ki je bil obdolžen, da je dvorano prepustil protiitalijanskim elementom — je bilo javno priposnano, da je postopal v dobri veri in se je javno izreklo spoštovanje njegovemu čisto italijanskemu čustvovanju, na katerem pa itak ni mogel nikdo dvomiti«. — Je-li cavaliere Manera zadovoljen s tako rehabilitacijo njegovega italijanstva — nam tudi prav. Pomislite! Najprej pravi »Piccolo«, da je bil g. Manera obdolžen, da je prepustil dvorano protiitalijanskim elementom, kar bi monda pomenjalo, da »čisti« Italijani niso uverjeni o čistobi njegovega čustvovanja. Na koncu pa pravi »Piccolo«, da ni nikdo dvomil na čisto italijanskem čustvovanju njegovem! To se ne vjema. Kdaj je torej »Piccolo« iskren: ali tedaj, ko dvomi, ali tedaj, ko — ne dvomi?! Sicer pa — kakor rečeno: če je g. Manera zadovoljen, potem je afera, kar se njegove osebe tiče, res povoljno rešena. Nas pa ne boli glava radi nje. — Resnejša stran pa zadobiva za nas po utemeljevanju »Piccolove« zadovoljnosti na »povoljni« rešitvi glede prirediteljev one zabave. Ko se je ugotovilo, da prireditelji niso Slovenci — to je temeli »Piccolovemu« zvijanju — ni imela zabava več »ofenzivnega značaja za narodni čut mesta«. Potemtakem je na dlani zaključek: če bi Slovenci priredili zabavo, čeprav čisto enako, z istim sporedom, v istem okvirju, v istih prostorih in z istim namenom, bodi tudi z istimi udeleženci: bi bila prireditev — ofenzivnega značaja in napad bi bil seveda popolnoma opravičen. Še točneje povedano: tržaški Slovenci ne smejo niti dihati, ako nočejo izzivati in žaliti »italijanskega čuta mesta«. Nam se tako pisarenje ne zdi posebno laskav kompliment, kajti soditi bi morali, da to italijanstvo mora biti precej rahle konstitucije, če mu grozi prehlajenje že od kakega — »Miklavževega večera«. Ta usmiljenja vredna italijanska javnost naj ve, kaka nevarnost bi mogla groziti italijanstu Trsta. A na braniku stoji neomajno in junaško — »Piccolova« diplomacija z armado peres, ki junaški pišejo tudi vsako — bedastočo! Podali so zopet dokaz, kako blizu resnosti so: smešnost, perfidna logika, neozdravljiv političen fanatizem in najperfidnejši namen. Gonja proti Slovencem mora biti, ne sme prenehati — in če se zdi, da bi hotela upadati, je že »Piccolo« tu, da nateza hitro meh.

Od Sv. Ivana: Slovenski otroški vrtec v Sv. Ivanu se je zopet otvoril v ponedeljek 6. t. m. Svoj sedež ima v »Narodnem domu«. Sprejemajo se otroci (dečki in deklice) od 3-6 leta. Vsem **slovenskim starišem** najtopleje priporočamo omenjeni zavod, kjer se otroci duševno in telesno razvijajo.

»Glasbena Matica« v Trstu. Danes, v četrtek, ob 19 in pol odborova seja.

Sneg. Včeraj zvečer so začele naletavati prve snežinke in tekom par ur je imelo mesto že belo odejo.

Uradne vesti

Cene zmrznjenega mesa. Mestni magistrat naznanja, da se je na podlagi člena 4. odloka governatorata od 20. maja 1919, št. 23400-II, najvišja cena zmrznjenega govejega mesa določila z dekretom od 10. dec. 1920, kakor sledi: Srednji deli z dokladO L 6'80 za kg; zadnji deli z dokladO L 8'40 za kg.

Iz tržaškega življenja

Krvavi pretep med prostitutko in njenim ljubimcem. Preteklo noč okoli 3. ure je bil telefonično pozvan zdravnik rešilne postaje v hotel »Bristol«, v ulici S. Nicolo. Tam je našel ležati na tleh prostitutko Štefanijo Stipich, staro 33 let, stanujočo v ulici Crosada št. 3. Njen obraz je bil ves popraskan in okrvavljen. Na zdravnikovo vprašanje, kje da je zadobila rane, je odgovorila, da se je prepirala s svojim ljubimcem, kateri je ves razjarjen skočil na njo ter jo nabil in popraskal po obrazu. Z vozom rešilne postaje so jo odpeljali v mestno bolnišnico, kjer so jo sprejeli v X. oddelek.

Nabil ga je. Sinoči okoli 18. ure je prišel iskat pomoči na rešilno postajo 43letni Ivan Ghersel, stanujoč v ulici del Pozzo št. 2. Na zgornji ustnici je imel 4 cm dolgo rano. Tam službujočemu zdravniku je povedal, da se je prepiral s svojim prijateljem, kateri ga je potem udaril s pestjo po ustnicah. Zdravnik ga je poslal v mestno bolnišnico, kjer so mu zašili ustnico ter ga nato poslali domov.

»Avstrijski« konj. Včeraj so zaplenili policijski agentje nekemu Ivanu Mavezu, stanujočemu v Rojanu, avstrijskega konja. Obtožbo proti Mavezu so vložili na pristojno oblast.

Tatovi v vili. Preteklo noč so vdrli neznani tatovi, med odsotnostjo stanovalcev, v vilo, last dr. Filipa Brunnerja v Škorklji št. 498. Z raznimi ponarejenimi ključi so odprli v stanovanju omare, iz katerih so odnesli za 12.000 lir oblek in raznih drugih predmetov. Dr. Brunner je naznanil tatvino kvesturi, katera zasleduje predrzne tatove.

Ranjen pijanec. Sinoči okoli 21. ure sta pripeljala dva kr. stražnika na rešilno postajo 50letnega Jozipa Panzera, stanujočega v ulici Androna delle Scuole št. 3. Omenjena dva stražnika sta pripovedovala, da sta našla Panzera pijanega ležati na tleh na trgu Venezia. Tam službujoči zdravnik mu je obvezal levo roko, katero je imel ranjeno ter ga dal odpeljati v »sobo za pijance«.

Zdrsnilo se ji je. Včeraj zvečer je prišla iskat pomoči na rešilno postajo 57letna Ana Comelli, stanujoča v ulici Carducci št. 10. Službujočemu zdravniku je pravila, da se ji je izpodrsnilo na ledenih tleh, in se pri tem ranila na glavi. Zdravnik ji je dal primerno pomoč in jo poslal domov.

Po stopnicah je padla. Včeraj popldne je padla po stopnicah Ernesta Zupančič, stanujoča v ulici Madonnina št. 39. Pri padcu je zadobila težke poškodbe v hrbtu. Prvo pomoč je dobila na rešilni postaji.

Delavec umrl na delu. Včeraj zjutraj se je pripetila v prosti luki pri sv. Andreju velika nesreča, katere žrtev je postal delavec Viktor Janessich, star 25 let, stanujoč v ulici Cologna št. 476. Omenjeni Janessich je bil zaposlen pri razkladanju tramov z železniških vozov. Včeraj je prevažal Janessich tramove kot vsaki dan, a pri tem se je zvrnil nanj cel kup tramov, pod katerimi je ostal Janessich — mrtev. Dospeli zdravnik rešilne postaje na lice mesta ni mogel ugotoviti drugega, kot smrt vsled razbite črepinje. Žrtev so odpeljali v mrtvašnico pri sv. Justu.

Nepošteni natakarji. Natakarji Valetich Anton, Podresca Alfons in Cofan Marij so bili včeraj aretirani zato, ker so sleparili svojega gospodarja Arisija, ki ima restavracijo na južni postaji v tem, da so nosili gostom kosilo na mizo brez gospodarjeve vednosti.

Stari grešnik. Včeraj sta bila aretirana Paronelli Pietro in njegova ljubimka Tunda Antonija, po poklicu prostitutka, ker sta osumljena, da sta vlomila v tobakarno, ki se nahaja v Rojanu št. 8.

Dopisi

Iz Opatije. Uprava vodovoda akcijske družbe »Quarnero« v Opatiji je prejela od izrednega občinskega komisarja na Voloskem sledeči dopis, datiran z 20. novembra 1920:

»Št. 3821-20. Predmet: Poraba vode. Potrjuje se prejem dopisa tega Častnega društva z dne 11. novembra, čegar vsebina se je dala prevesti, ker podpisani pozna samo italijanski jezik. Ker gre za silno stvar, ki je v interesu vsega prebivalstva, se Vam potrjuje, da so se storili vsi potrebni koraki, da se bo kolikor mogoče malo vode porabljalo s strani tistih, ki jo rabijo. — Če bi se moralo ravnateljstvo še kedaj obrniti na to občino (municipio), se naproša, da se poslužuje italijanskega jezika. Izredni občinski komisar: Avvocato Ferrucio Costa m. p.«

Kar se tiče meritorne strani tega dopisa, nas toliko ne zanima. Gospod komisar je storil svojo dolžnost kot gerent občine, za katere blagor ima skrbeti.

Njegove besede, ki se tičejo jezika, se nam pa zdijo — naj nam oprosti — nekoliko naivne. Izražajo, sicer v uljudni obliki, tisti čuden pojem, ki ga imajo mnogi, mnogi javni funkcijonarji naše nove oblasti. Gospod komisar, Vi ste uradnik, t. j. javen funkcijonar, in kot tak ste Vi tu radi nas in za nas, ne pa mi za Vas. Kot tak ste tudi plačan in plačujemo Vas mi s svojimi davki. Vemo, da Vam je težko, ker ne poznate našega jezika, in krivi niste Vi, ampak oni, ki so Vas postavili na čelo občine, ki je z 98% hrvatska. Vaša prošnja, naj se Vaši občani v uradovanju z Vami poslužujejo italijanskega jezika, je popolnoma neumestna. Kot javen funkcijonar imate samo eno dolžnost, in ta je: ravnati se po zakonu! Ta pa govori jasno, da imamo mi pravico posluževati se svojega jezika. S takimi prošnjami izdajate samo ubožno spričevalo, ne sebi, Bog obvari, — nihče od Vas kot človeka ne zahteva znanja našega jezika — pač pa oblasti, ki jo zastopate kot javen funkcijonar, ki ni v stanu najti načina, da bi se udejstvil in izvrševal zakon, ki ga ona pripoznava kot veljavnega, in katera oblast je skratka poslala Vas, ki ne poznate našega jezika kot komisarja v čisto hrvatsko občino. Čast Vaši osebi, čast Vašim sposobnostim! V Padovi ali Palmanovi bi bil lahko izvraten komisar in mož popolnoma na svojem mestu; na Voloskem pa Vam manjka velik predpogoj: jezik! Toraj, ne zahtevajte od nas, da se poslužujemo Vašega jezika! Davki so dovolj visoki, ne moremo prenašati stroškov prevajanja, čas je drag; tisti, ki poznamo italijanščino, ne moremo sami prevajati; pravica je na naši strani; nismo navajeni, oziroma, nismo bili navajeni, da se nam krati, ampak povejte svojim predpostavljenim oblastim, da je njih prokleta dolžnost, da skrbijo za ugled države in da postavijo na čelo hrvatske občine moža, ki razume naš jezik, oziroma (če se jim zdi bolj po ceni) poleg italijanskega komisarja, uradnega tolmača. Na Vašo uljudno prošnjo pa Vam ravno tako uljudno odgovarjamo: »Obžalujemo, ampak kot razsoden mož bodete uvideli ....«

DAROVI

V počeščenje spomina pok. Makso Knavsa darujeta sorodnika L. in M. 200 L za božičnico. Denar je izročen blagajnici gospej Štepančičovi.

Borzna poročila.

Tečaji:

V Trstu, 14. decembra 1920.

Jadranska banka	450
Cosulich	467
Dalmatia	395
Gerolimich	1820
Libera Triestina	724
Lloyd	1970
Lussino	2100
Martinolich	325
Oceanic	458
Premuda	500
Tripcovich	530
Ampelea	630
Cement Dalmatia	410
Cement Spalato	403
Krka	596

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 14. decembra 1920.

Neprepečatene krone	5'25— 6'—
Avstrijsko-nemške krone	5'— 5'50
čehoslovenske krone	32'— 33'—
dinarji	75'50— 76'—
leji	38'50— 39'—
marke	39'— 40'—
dolarji	28'65— 28'75
francoski franki	168'50—169'—
švicarski franki	440'—445'—
angleški funti, papirnati	99'50— 99'75
angleški funti, zlati	116'—118'—
rubli	18'— 20'—
napoleoni	92'— 94'—

†

Z globoko žalostjo v srcu naznarjamo pretresljivo vest, da je naš blagi in nepozabni

Makso Knavs

major v p.

dne 14. t. m., ob 7 zvečer, preminul v bolnišnici pri Sv. M. Magdaleni po dolgi in mu ni bolezni.

Pogreb se bo vršil danes, 16. t. m., ob 15 iz omenjene bolnišnice.

TRST, 16. decembra 1920.

(301) Družini Mankoč-Knavs.

Novo pogrebno podjetje, Trst, Corso V. E. 47.

MALI OGLASI

se računajo po 23 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink beseda Najmanjša pristojbina L 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

SPALNA SOBA, popolna, posamezne postelje in nočne omarice ter kuhinjska steklena omara v prodaju po zmerni ceni. Ulica Mazzini 24, II. nadstr., levo. 702

ENO ali dve prazni sobi z uporabo kuhinje išče Sever & Co. Machiavelli 13. 703

IŠČE SE pridna služkinja, ki zna tudi kuhati. Gostilna »Due Raspi«, Via Istituto 2. 698

KUPUJEM staro železo, cunje, kosti in steklenice. Općine, št. 345. 696

GOSTILNIČARJI! Viktor Štoka, Trst, Via Petronio št. 24 priporoča svojo zalogo vina. 697

NOVO, krasno kuhinjsko pohištvo se proda po zmerni ceni. Via Molino a Vento 35, pritličje. 699

PRODAJALKA z večletno prakso, izvežbana posebno v manufakturni in specerijski stroki, išče primerne službe v mestu ali pa na deželi. Ponudbe pod »Trgovka« na upravo. 682

MIHEC IN JAKEC, dva izobražena mladeniča, želita dopisovanja z gospodičnami v starosti 18-21 let. Pisati je nan slov Bucek 84, poštno ležeče Tomaj. 700

OKOLIČANI! »Trtnica« Forčič, Komen-Preserje prodaja in prejema naročila za cepljenke vsaki dan po najnižjih cenah. Vsako nedeljo v Društveni gostilni, v Rojanu (blizu cerkve). (653

KUPUJEM cunje ter jih plačam do 40 L q, in železo po ugodnih cenah. Piazza Belvedere št. 2. 652

LESIČJI KOŽUHI IZDELANI, črni, sivi in temnorujavi ter scalskin za štole, se prodajajo po nizki ceni. Ustrojenje, izdelovanje in barvanje kožuhovin se izvršuje z jamstvom. TRGOVINA KOŽUHOVIN V VIA GATTERI 32, TRST. 624

Prilika!

Dobro upeljana

kupčija z vinom v Sežani

se proda.

Pojasnila daje tvrdka F.lli Lomazzi, Trst, ul. Valdirivo št. 21. 299

Krone srebrne, zlate plačam po najvišjih cenah le **Pertot** ul. S. Francesco 15, II. n. **Krone** (279)

ZASTOPSTVO JUŽNE ŽELEZNICE

Prodaja voznih listkov iz Logatca za vse postaje južne železnice, v Jugoslaviji in Nemški Avstriji v potniški pisarni „COSULICH", Società Triestina di Navigazione via Milano 10, pritličje.

Agencija želez. voznih listkov, Via Borsa 2. (186)

Zlato in srebrne krone

plačam več kot drugi kupci.

Albert Pouh, urar, Mazzini 46

(291) (v bližini drvenega trga)

JADRANSKA BANKA

Del. glav.: K 30.000.000. Rezerve K 10.000.000

Beograd, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge

na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3½%, a v bancogiro prometu po 4%.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes)

Bančni prostori v Trstu se nahajajo:

ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo

Telefon: štev. 1463, 1794, 2676

Blagajna posluje od 9 do 13

JAKOB PERHAUC — Trst

ulica delle Acque štev. 6. — Telefon 2-86.

ZALOGA VINA, ŽGANJA in LIKERJEV (282)

POSEBNOST ŠUMEČA VINA in JAJČNI KONJAK

Ne samo v naši centrali

Corso 16

ampak tudi v naši podružnici

Piazza della Borsa 8

se nadaljuje nepretrgoma do 24. decembra

Naša Velika Prodaja za Božič

Na najnižje cene, označene na vsakem predmetu, dajemo še

10-20% popusta

Naj se ne zamudi ta izredna prilika (300)

TRST S. ÖHLER & Comp. Succ. TRST

PODLISTEK

TUJINEC (27)

Danijo Šimunović.

Dogodilo se je tako, kakor na hrastovem listu, ko ga je prebodla nekaka osa, ki jo v Šabljarjih imenujejo »šiškar«, in ko je tu znesla svoje jajce: vsi soki silijo na to mesto, da hranijo novega črviča, dokler ne nastane tam velika grča.

Ravno taki grči je aličilo zelo Šabljarji na tej ravni, samo da so kasneje tudi drugi novi »šiškarji« začeli tam bosti.

In tako so v tej vasi petdesetih hiš na vsakih drugih vratih visele metle, predpasniki, rdeče kape, svileni robci in polenovka, ali je visela zastavica iz pločevine s štev. 12, 14 ali 16 s ceno za liter vina. Po tem je bilo videti, da je v Šabljarjih vsaka druga hiša prodajalna ali krčma, a po njihovi velikosti in dvoriščih okoli njih moglo se je slutiti, da so vsi ti krčmarji in trgovci bili bogati, vsaj nekdaj.

Hiše so bele, skoraj nove, nekatere tudi rdeče, razen temne Pekičeve, obkoljene od drugih še mračnejših zgradb, a to so še stari kameniti zidovi, ki jih je zgradil ded današnjega Nikole Pekica iz prvih sokov te velike ravnice. On pa je bil tudi tisti trgovec, ki je prodajal stvari, ki malo trajajo, a grabil tiste, ki se množe.

Ta Pekić, seveda, je že davno umrl, ali grča je ostala. Soki so še vedno vnuka, ali vedno manjo in manjo, kakor je obuboževala velika ravnica.

Reka Rakitnica je delila krajino, ki se je imenovala Ravni, a s tem tudi neštevilna njena sela. Ker je bila ta reka velika in divja, se je le s težavo prihajalo od enega kraja do drugega in so zato pametni ljudje mislili napraviti večji in boljši most. In napravili so ga ravno tam, kjer so sedaj Šabljarji, ker je bil poprej na tem mestu nekako turški most, ki ga je skozi dolga leta razkopala voda; pa tudi zato, ker je tu bučal velik slap ter je klopotalo mnogo stop in mlinov pod njim.

Pekičeva zgradba je stala ravno na početku mosta kakor da je na straži, da ne bi nikdo šel mimo, ne da bi se ustavil vsaj za čašico žganja. A šlo je mimo mnogo ljudi po tem mostu, posebno v starejših časih, ko so Bošnjaki bolj zahajali v Primorje.

Bilo kakor bilo: Šabljarji so nastali največ radi Lukavčevega mostu, kakor so ga imenovali po človeku, ki ga je prevbočil z ene strani na drugo vode Rakitnice. Od kod je bil ta Lukavec, ali mu je bilo to pravo ime, ali pa so ga nazvali tako, ker je bil lokav (prekanjen) — tega mnogi niso znali v Šabljarjih. No, mislili so, da je bil vendar tak, ker so vedeli, da je dobil silno denarja, ko je gradil ta veliki most.